

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 221g/2020

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 78¹ din Codul contravențional
(*vătămare neînsemnată a integrității corporale cauzată de violența în familie*)

CHIȘINĂU

16 februarie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judcători*,
cu participarea nei Eugenia Mîța, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 28 decembrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 16 februarie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „vătămare neînsemnată a integrității corporale” din articolul 78¹ din Codul contravențional, ridicată de dl agent constatatator Alexandru Verdîș, parte în dosarul nr. 4-118/2020, pendinte la Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna Aliona Postu, judecătoare din cadrul Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, se află în examinare cauza contravențională privind învinuirea nei Ina Bidiuc de săvârșirea contravenției prevăzută de articolul 78¹ din Codul contravențional [*Violența în familie*].

4. În cadrul ședinței de judecată din 9 decembrie 2020, dl agent constatatator Alexandru Verdîș a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „vătămare neînsemnată a integrității corporale” din articolul 78¹ din Codul contravențional.

5. Printr-o încheiere din aceeași zi, Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 4
Drepturile și libertățile omului

„[...]”

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 20
Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”

Articolul 21
Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 24
Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

„(1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.

(2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

[...]”

Articolul 26
Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 48
Familia

„(1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

[...].”

Articolul 49
Protecția familiei și a copiilor orfani

„[...]”

(2) Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare.

[...].”

Articolul 50
Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor

„(1) Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire specială. Toți copiii, inclusiv cei născuți în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.

(2) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor.

[...].”

Articolul 115
Instanțele judecătorești

„(1) Justiția se desfășoară prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

(2) Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătorii specializate.

[...].”

7. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 78¹
Violența în familie

„Maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat **vătămare neînsemnată a integrității corporale** se sancționează cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore sau cu arest contravențional de la 7 la 15 zile.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că textul „vătămare neînsemnată a integrității corporale” din articolul 78¹ din Codul contravențional este imprevizibil, pentru că nu prevede răspunderea

contravențională în cazul violenței în familie care nu a provocat o vătămare corporală.

9. În opinia sa, prevederile contestate încalcă articolele 4 alin. (2) [*drepturile și libertățile omului*], 20 [*accesul liber la justiție*], 21 [*prezumția nevinovăției*], 23 alin. (2) [*calitatea legii*], 24 alin. (1) și (2) [*dreptul la viață și la integritate fizică și psihică*], 26 alin. (1) și (2) [*dreptul la apărare*], 48 alin. (1) [*familia*], 49 alin. (2) [*protecția familiei și a copiilor orfani*], 50 alin. (1) și (2) [*ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor*] și 115 [*instanțele judecătorești*] din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de agentul constator, parte în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

13. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „vătămare neînsemnată a integrității corporale” din articolul 78¹ din Codul contravențional. Prevederile contestate sancționează maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale.

14. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care se examinează o acuzație privind săvârșirea contravenției prevăzute de articolul 78¹ din Codul contravențional. Prin urmare, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

15. Curtea observă că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

16. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de judecată. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în vreun drept fundamental (DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27; DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18; DCC nr. 63 din 11 iunie 2020, § 19; DCC nr. 64 din 11 iunie 2020, § 19).

17. Curtea menționează că, deși autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că textul contestat contravine articolelor 4 alin. (2) [*drepturile și libertățile omului*], 20 [*accesul liber la justiție*], 21 [*prezumția nevinovăției*], 23 alin. (2) [*calitatea legii*], 24 alin. (1) și (2)

[dreptul la viață și la integritate fizică și psihică], 26 alin. (1) și (2) [dreptul la apărare], 48 alin. (1) [familia], 49 alin. (2) [protecția familiei și a copiilor orfani], 50 alin. (1) și (2) [ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor] și 115 [instanțele judecătorești] din Constituție, acesta nu a argumentat relevanța și pertinența normelor constituționale în situația sa. Nu a fost motivată pretinsa neconformitate a dispozițiilor criticate cu prevederile constituționale invocate și nici nu s-a demonstrat raportul contradictoriu dintre ele.

18. În acest sens, Curtea Constituțională a stabilit în jurisprudența sa că simpla enumerare a unor dispoziții constituționale nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate și a respins ca inadmisibile sesizările formulate într-o asemenea manieră (a se vedea DCC nr. 151 din 26 decembrie 2019, § 16; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 20, DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 31; DCC nr. 50 din 28 mai 2020, § 16; DCC nr. 54 din 2 iunie 2020, § 30).

19. Dacă ar proceda la examinarea sesizării formulate astfel, Curtea Constituțională s-ar substitui autorului ei în invocarea argumentelor de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control din oficiu. Acest tip de control este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată, să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își întemeiază cerințele, să expună normele legale și argumentele care justifică faptul că prevederea contestată contravine Constituției, precum și legătura cauzală directă între norma contestată și argumentele invocate (a se vedea DCC nr. 9 din 5 ianuarie 2018, § 21; DCC nr. 145 din 16 decembrie 2019, § 16; DCC nr. 15 din 10 februarie 2020, § 17; DCC nr. 68 din 15 iunie 2020, § 23).

20. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a textului „vătămăre neînsemnată a integrității corporale” din articolul 78¹ din Codul contravențional, ridicată de dl agent constator Alexandru Verdîș, parte în dosarul nr. 4-118/2020, pendinte la Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă.*

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 16 februarie 2021

DCC nr. 27

Dosarul nr. 221/2020